

CENA lista: U preclati...
za litavu god. K 4...
za polugodinu K 4...
romesbio K 12...
sečno K 4... u malopre...
daj 16 fl. pojedini broj...
OLASI primaju se u...
upravi lista trg. Cesta 1...
Tisak. Jos. Krapotica

HRVATSKI LIST

Istog svjetla kao u 5 sat ujutro.

Vlasnik i izdavač dr. Lovro SCALIER, odvjetnik, Pula, ulica Carara 3. (Narodni Dom). Uredništvo Šiljanska ul. 24. — Odgovorni urednik Ivan MARKON, Pula. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. post. št. 26.795.

Broj 1224.

U Pull. četvrtak 5. decembra 1918.

Sedma IV.

Pour l'humanité.

Depuis quelques jours nous parvient la grande nouvelle, de voir des vaisseaux de guerre de la République Française dans le port de Pola.

Nous Yougoslaves avons toujours eu la plus profonde admiration pour la grande nation française. La France est le pays, où, par la Révolution, les droits naturels de l'homme ont trouvés pour la première fois leur détermination légale. La liberté, l'égalité et la fraternité se sont répandus par le monde entier, pour rendre enfin, malgré tous les obstacles, aussi à nous Yougoslaves la liberté et l'indépendance.

La France a supporté dans cette guerre de nouveaux les sacrifices le plus grands en hommage de ses propres principes. Aux moments les plus difficiles elle a résisté avec la plus fière fermeté; c'est ainsi qu'elle se procura la légitimité de ses aspirations. Déjà dans la première année de la guerre la France sauva l'humanité contre l'impérialisme de l'Allemagne, dans la grande bataille de la Marne. Seulement par cette bataille, décisive pour cette guerre et livrée par les Français seules, fut possible le développement ultérieur de la guerre et la victoire finale.

L'Angleterre est entrée dans la guerre, obéissant à ses sentiments de devoir envers la Belgique écrasée, et lui offrit son aide puissante et sa tenacité pour la chose commune. L'intervention de l'Amérique avait comme but le plus sublime idéal de l'humanité, et les principes de son président Wilson donnèrent le coup mortel aux puissances centrales.

Nous Yougoslaves avons tremblé et espéré avec la France; maintenant nous jubilons et triomphons avec la France. Nous saluons la France, son président, l'armée et la marine comme nos libérateurs. Avec toutes nos forces et tous nos sentiments nous resterons solidaire avec la France. Nous espérons pouvoir réussir aussi par des faits, de prouver notre gratitude vers la France. Voici nos sentiments les plus sincères, que nous conservons pour la France dans le cœur de nous tous serbes, croates et slovènes.

Nous nous rejoignons aussi personnellement, de pouvoir nous rapprocher de nos amis. Nous souhaitons que ces relations deviennent des liens inextinguibles.

U pomoć braći Srbima.

Koliko je srpski narod propatio, koliko je krvi prolio za svoju slobodu, te okrunjem slavom, eto se povratio svojoj opustošenoj materijalnoj zemlji. Nakon četiri dugo godina vraća se svojoj zemlji. ali u njoj ne nalazi onog blagostanja, koje je srpska zemlja imala pre rata. Njihove kuće, bolnice, škole, javne zgrade i sve drugo što se moglo uništiti, uništio je krvavi dušmanin. Srpski ranjeni vojnici, traže pomoći. A ko će im tu pomoć pružiti, ako ne ćemo mi, koji nišimo ni izdaleka propatili i iskusili ono, što je iskusio srpski narod. Narodu, koji se borio za nas kao i za sebe, te koji je posle celog tog krvarenja došao u našu zemlju, da nam pomogne srediti državu i pomoćne održati red i mir, tom narodu moramo doći ususret u koliko nam je moguće. Ne sme biti našeg čoveka ni naše žene, koja ne će pridoneti oboli, i to po mogućnosti u robu. Svatko će imati rublja ili odela kod kuće, bez čega bi se u nuždi mogao proći; pa darujte taj predmet za naš srpski narod, odajući se donekle narodu, a sam će pokazati ljubav i susretljivost u ovim najtežim našim danima kušnje. — Obole prima „Društvo jugoslovenskih žena“ u Narodnom Domu II. kat, od 9—12 sati pre, i od 2—5 sati posle podne.

Redoljubivi! Uvek ste do sada pokazali rodoljublje; dajte se i danas takvima pokazite!

Shvaćanje slobode i pravednosti.

Pod naslovom: „Srbi u Temišvaru“ donosi „Az Est“ u broju od 27. pr. m. prikaz o postupku srpske vojske u zaposednutim krajevima Ugarake. Donosimo ga ovde ne samo radi toga, što smo donosili, da o nama svako pohvalno piše neoficijalno, nego što su nam bili predmet, već i radi toga

da svet vidi i čuje, kako mi maeni, koje sa stanovite strane hoće da prikažu „schiavima“ i nedostojnim slobode, shvaćamo slobodu i pravednost poput onih velikih slobodnih naroda, kojima gramzljivost i mržnja nije ubila duboko i široko čovečansko osećanje.

Način mišljenja srpskih časnika, koji su u Temišvaru, ubilježuje izjava, koju je predamnom dao pukovnik Petar Savatić, mesni zapovednik. On je rekao ovo: „Gospodine, moju 60 godišnju majku, iznemoglu staricu, odvukoše na početku rata iz Sapca u Cegled i ondje pritvorise. Kroz 4 godine stanovala je u najvećoj bedi u jednoj zgradi poput stajle. Pitaoko bi, da nato mislim: Vaši i nemački vojnici razorili su naše domove, rasterali naše obitelji, upropastili našu domovinu, pa ipak mi ne mislimo, da se zato osvetimo. Ratne su nas patnje naučile, da ljudi moraju biti dobri i samo dobrotu i ljubav medju sobom negovati. I nas je, kao i vas, duboko dirnulo rat. Neka se više ne ruši, neka se više ne proliva krv, neka više ne rone suze, neka dodje već jednom mir, u kojem će ljudi, bez obzira na narodnost, jednaki i kao braća živeti. Predamnom nema Srba, nema Mađara, Nemaca, Rumunja niti Jevreja, već samo čovek, koji hoće da u miru živi i koji je upućen, da uzajamno podupire svog zemaljskog druga“. Takvo Tolstojevsko ideje, veli dalje dopisnik, širi pukovnik Savatić. Sa uvidljivošću, ljubavlju i u sporazumu rečava poslove. Vrlo pazi na to, da mu vojnici ne počine takva dela, koja bi davala stanovništvu razloga da se potuži. Srbi drže ovdje red u potpunoj meri, što naročito ističem, i otkada su oni ovdje, u Temišvaru nema više ni kradje, ni provala, ni razbijanja. Srbi se manje bave politikom, već gledaju da snize cene živežnim namirnicama. Postupaju uopće sa Mađarima kao susediima, s kojima će biti u prijateljskim i gospodarskim vezama. Dalje ističe dopisnik inteligencija srpskih časnika: „to korektno držanje vojnika.“

Domace vesti.

Ured Jugoslovenskog Veća uredjuje od 9—12 sati pre i od 2—5 sati posle podne u Narodnom Domu II. kat, gde daje sve potrebite informacije i ispunjava molbe za daljni boravak u Pull.

Dr. Dragutin Clottl. I opet je nemila smrt ugrabila jednog iz naše i onako već proredjene sredine. Nenadano, vrlo se to nenadano dogodilo. Još je juče dobio naš Dragutin Clottl bio s nama, a danas ga nema više. Ostavio nas, kad smo ga toliko trebali, ostavio nas zanavek utorak dne 3. o. m. u naponu snage, u 43. godini radnog života. Mnogi će se bolni uzdah iz grudiju vauiti na tu tužnu vest. Svima mlo, svima drag, a našem radništvu pravi otac i zagovornik. Pokojnik je rođen u Kastivu, a odgojen na Reci, koju je nada sve ljubio i voleo, kao i Istru, u kojoj je najveći deo svog života proboravio kao lečnik u Dobrinju, Buzetu i Pull. Milostivoj gospodji i vrednoj porodici naše iskreno sažaljenje, a Tebi, dragi pokojniče, večna pomen medju nama.

Dnevne vesti.

Interes Francuza za naše prilike i postupak Talijana. Na državnom je kolodvoru 23. o. m. u ime narodne vojske pozdravio francuskoga generala Tranje-a i njegove časnike dr. Drinković, u ime grada g. Krešić, a u ime Slovenaca, Hrvata i Srba na francuskom jeziku g. Rikard Katalinić Jeretov, koji je istaknuo francuska junaštva kod Verduna i zauzimanje velikog francuskoga naroda za naše potlačene narode. Njemu je francuski general odgovorio, da je francuski narod uvek štiti male narode, te naša jugoslovenska stvar mora pobeđiti, jer je pravedna. U „Palace-Hotel Croatia“ priredjena je u počast Francuza večera, kojoj su prisustvovali svi francuski časnici, časnici srpske posade u Zagrebu, Milan Pribičević, Svetozar Pribičević, dr. Boris Zarnik, Rikard Katalinić-Jeretov i g. Krešić. Kod večere razmjašnjivali su pojedinci položaj Jugoslovenska na Reci i u Liburniji. Pobočnik francuskoga generala interesirao se je specijalno za Opatiju i Volosko, na što mu je g. Katalinić-Jeretov podao statističke podatke o narodnosnom razmeru u Kotaru i u čitavoj Istri.

Rad za mirovni traktat. Konferenca će se pozuriti s redakcijom mirovnog traktata u svojim glavnim tačkama. Zatim će biti imenovane internacionalne komisije koje će se baviti samo pitanjima svetskog zamašaja bez osobitih uveta, koji bi se mogli odnositi na savezničke države ili centralne vlasti. Mudrost državnika trebaće da ide za tim, da se formulira jedan sporazum, na temelju kojega će se moći izbeći novi rat medju narodima. Fiskalna pitanja i pitanja kontrole nad prvim materijama svega sveta sačinjavat će teže probleme. Jasno je, da mirovni traktat ne će moći biti potpisan pre nego budu sva ta pitanja rešena. Iza toga će se urediti medjunarodna policija, koja će paziti, da se traktat izvrši.

Blok će i dalje trajati. „Times“ veli: Saveznici nemaju ni najmanje nakanu, da se ostave najglavnijeg oružja, što ga poseduju, za osiguranje potpuna pravednom miru i za izvedenje njegovih uveta, osobito zbog kritičnog stanja, koje vlada u Nemačkoj. Nemačke izjave o nestašici živeža treba tačno ispitati i kontrolirati. Kad budu saveznici i Amerika saznali istinu, dat će svako toliko Nemačkoj još za trajanja mirovnih pregovora količinu živeža, koju humanost traži, ali blok treba da ostane u kreplosti, dok konačni mir ne bude ratificiran.

Wilson začasni doktor. Atena, 25. nov. Atenska je univerzitetna imenovala Wilsona začasnim doktorom pravnickog fakulteta.

Odreknuce Wilhelma II. Jedno službeno izvješće iz Berlina donosi tekst odreknuce bivšeg nemačkog cara: „Odrlicem se za sada i budućnost prava pruske krune i prava, koja su s njom vezana, — krune cara nemačkog. Istodobno odvezujem zakletve vernosti sve funkcionare nemačkog carstva i Prusije, sve časnike, podčasnike, vojnike i mornare vojske pruske i čete savezničkih kontingenata. Očekujem od njih, da će preustroja nemačkog carstva pomagati one, koji imaju pravu vlast u Nemačkoj, te da će štitiiti narod nemački od pogibli anarhije, gladi i tudjinskog gospodstva. Autenticiramo našim vlastoručnim potpisom i carskim pečatom. Amerongen, 28. nov. 1918. Potpisan: Wilhelm.“

Američki gubitci. Washington, 28. Na dan potpisa primirja iznosio je gubitak američkih četa: mrtvih 51.169, ranjenih 170.625; zarobljenih i izgubljenih 3323. Američke su čete zarobile: 44.000 ljudi i 1400 topova. Tu nisu uračunani gubici u severnoj Rusiji, ali nisu teški po stiglim vestima.

Nacionalne revendikacije. Na inicijativu društva „Dante Alighieri“ u Rimu odobriše su najuvaženije ličnosti i predatavništva udruženja svečani zavet, kojim se traži i hoće da Reka i Split budu deo talijanske majke zemlje.

Engleska eskadra u Sevastopolju. Zürich, 26. Doznaje se iz Kieva: Jedna engleska torpednjača ješla u luku Sevastopoljsku. Sutra će doći britanska eskadra. U Odesi se očekuju antantne čete, koje će okupirati i Kiev i Harkov.

Što Židovi traže? 1. Stabilizacija u Palestini u granicama historičke tradicije židovskog naroda i onim, što ih traže političke i ekonomske potrebe; 2. bivstvene uvete, da se židovska država može slobodno razvijati; 3. potpuna jednakopravnost židova u svim zemljama; 4. nacionalnu, kulturnu, socijalnu i političku autonomiju židovskog naroda u zemljama, gde žive velike mase Židova ili gde će to Židovi izričito zatražiti.

Pitanje odštete. Sir Eric Geddes, prvi lord admiralski je u Cambridgeu rekao: „Pitanje odštete ima u sebi mnogo poteškoća. Traži se, da Nemačka plati odštetu, ali nota iznosi nešto kao 1250 milijarda lira. Ova bi svota mogla biti plaćena u zlatu, radnim silama ili u trgovačkoj robi. Nemačka ne poseduje zlata, a kad bismo dobili odštetu u trgovačkoj robi, naša bi produkcija i naše radne sile bile paralizovane. Jeli pak moguće, da će Engleska, koja ima tolike radništva, hteti importirati na milijone robova nemačkih zato, da Nemačka plati svoj dug njihovim radom?“ Govornik pristaje na to, da se zatraži odšteta, ali bi htio znati, na kakav način da bude isplaćena. To ne bi moglo biti, kad bi se tražilo od Nemačke, da vrati onoliko tonalaze, koliko je potopila Engleskoj, jer bi prisiljena da gradi brodove za Englesku mogla postati prvom državom u gradnji brodova. Pitanje odštete valja dobro proučiti i paziti, dakle mogli bi saveznici dobiti novaca od Nemačke, a da ne nanesu štetu.

Wilson u Rimu. Sigurno je, da će predsednik Wilson posle pohoda u Paris i London poći u Rim. Stanovat će u kraljevskom dvoru. Već se radi oko pripreme za svečani doček.

Dnevna zapoved belgijskog kralja Alberta: Veliki glavni stao, 18. nov. Časnici, podčasnici i vojnici! Zaslužnima ste postali za domovinu. Vaš junački otpor kod Lüttich-a, Antwerpena i Namura je zaustavio neprijateljske horde na način, koji je za njih morao biti sudbonosan. Kroz 4 ste godine na Yseri branili poslednje ekrajke naše zemlje. Pobudili ste udivljenje celog sveta time, što ste neprijatelju krvav poraz zadali. Tlačitelj, koji je naše pučanstvo terorizovao, koji je profanirao naše institucije, koji je naše najbolje građane u tatinice bacao, ko je svagde samovolju i despotizam širio, konačno je pobeđen. Svanula je zora pravde. Vi ćete vaš gradove, vaš polja, vaše roditelje i sve one, koji su vam dragi opet videti. Vašim junaštvom natrag osvojena Belgija ljubi vas zbog vaših dela. Čast našim ranjenicima, čast našim mrtvima, a slava vama, vama časnici, podčasnici i vojnici! Ja se s vama ponosim. Mnogo sam od vas tražio, ali vi ste uvek svoje učinili. Zahvalnost i udivljenje nacije prate vas. Albert.

Wilson nije još stigao u Englesku. London, 28. novembra. Brzojavi iz Washingtona opovrgavaju vest, da je president Wilson već stigao u engleske vode.

Poslanici antante i američka delegacija mira ukrcat će se za Evropu na latu ladju, kojom putuje Wilson. Novine Washingtonske vele, da će predsednik Wilson otputovati 3. decembra.

Dolazak zastupnika Spilta i Korčule u Rim. „Idea Nazionale“ od 29. novembra javlja, da su u Rim stigli zastupnici Ercolano Salvi i Smerchlinich, da konferiraju s članovima talijanske vlade i političarima. Dobar im put!

Regent Aleksandar putuje u Paris. Beograd, 29. novembra. Ovih će dana poći regent Aleksandar u Paris, da se tamo posavetuje s predsednikom Wilsonom glede jugoslavenskih zahteva, o kojima će se na mirovnoj konferenci raspravljati.

Stavka u Mariboru i Pragerskom je buknuła medju nemačko-nacionalnim osobljem železnica i pošte. Stavka ima samo političku pozadinu.

Crnogorci se odrekli svoje dinastije. Beograd, 29. novembra. U Podgorici bila je velika narodna skupština Crnogoraca, na kojoj se ljudstvo odreklo crnogorske dinastije i proglasilo, da je Crna Gora združena s državom SHS. Jedan deo Crnogoraca zahteva republikansku formu vladavine, a drugi monarhiju pod dinastijom Karadjorgjevića.

114 podmornica je predano. Ag. Stefani javlja iz Londona, 28. novembra, da je u Harwich stiglo drugih 27 podmornica nemačkih. S predanima čine ukupno 114 podmornica.

Narodno Veće kod srpske vlade. Beograd, 29. novembra. Delegati, koji su došli iz Zagreba, izabrali su medju sobom odbor od 3 člana, koji će biti u neprestanoj vezi sa srpskom vladom. U odbor su izabrani: Svetozar Pribičević, dr. Smoljaka i dr. Pavelić.

Povratak dra. Trumbića. Skorih dana očekuje se povratak dra. Trumbića i dra. Korošca u domovinu. Kurir dra. Trumbića već je stigao u Ljubljano.

Mali oglasnik

Prodaje se uz nisku cenu 6 kompletnih postelja i raznovrsno pokuštvo. Via Sergia 81, I. kat. 119	Mladu kozu i mladog prasca prodaje se. Tivoli 1 (Monte Grande). 125
Traži se naučnik za kovački zanat. Via Ercole broj 51. 193	Prodaje se dva vozila sa dva kotača i jedan bicikl. Vrh Castagner 3, I. kat. 128
Prodaje se 124 pokuštvo od sobe i kuhinje. Via Lazarić 50, II. kat. levo.	Traži se obitelj od 6-7 osoba za koloniju Bon Castello. Grafty, Lavarigo. 129
Prodaje se pokuštvo. Via Muzio 32. (Ulaz Via Prato setta Moreri br. 3, I. kat. 127	Prodaje se pokuštvo i stroj za pletenje. Kuća jedna Hvizdarna. 130

Traže se mornari sposobni za dizanje i uništavanje mina (ex austro-ugarakih).

Obratiti se na admiralat II. kat soba 68 danas od 9-11 i od 14-16.

Austrijska će vlada oboledaniti tajne dokumente starog ministarstva izvanjskih posala A. U., koji su bilo u kakoj vezi s buknućem rata. Socijalističke novine bivše monarhije publiciraju svaki dan vesti o okrutnostima, što ih počinioše visoki časnici austrijske vojske tekom rata.

Nemačke kolonije. Ministar kolonija Long je rekao u jednom govoru, što ga je držao u Bristolu: „I ako ne želimo povećati naših teritorijalnih poseđa, nema za kolonije nikakvog drugog rešenja, koje bi mogli zajamčiti pristojno postupanje s urođeničkim plemenima“.

Internacije. „Pesti Hirlap“ donosi, da se radi na tom, da se interniraju sve osobe, kojih se je krivnja u ratu dokazala. To su osobe: Czernin, Berchtold, nekoliko diplomata i visokih funkcionara ministarstva rata, koji su okrivljeni s prevara na štetu erara. Car Karlo je interniran u dvorcu Eckartsau. I nadvojvode Fridrik Eugen i Petar Ferdinand su internirani. Isto tako i generali: Conrad, Hazay, Potiorek, Borojević, Frank, Dankl, Waldstätten, Wurm i dr. Ugarska vlada preti, da će odstupiti, ako se ne provede proces protiv njih. Istragu će voditi gen. Auffenberg.

Zaplena Berchtoldove vile. Iz Salzburga saznaje se, da je bilo na zemaljskoj skupštini predloženo, da se zapleni vila grofa Berchtolda u Salzburgu, jer je širio monarhijsku propagandu.

General Hoffmann interniran. Poznati general Hoffmann iz mira u Brest-Litovskom je interniran u tvrdjavi Kovno, a vojvoda bavarski u jedno selo blizu Kovna.

Demobilizacija u Francuskoj će se početi tek 17. t. mj., na dan izmaka roka primirja. Otpustit će se najpre starija godišta. Otpuštat će se po 500.000 ljudi mesečno. Svaki će vojniki primiti jednu civilno odelo.

Luksemburg molli u Wilsona protekciju. Velika kneginja luksemburška je zamolila predsednika Wilsona, neka bi preuzeo protekciju nad kneževinom protiv pogibli, što su nastale usled nemačke demobilizacije, te da štiti njezino interese na mirovnoj konferenci. Ova je komunikacija dana na znanje vrhovnom ratnom veću u Versailles-u.

Wilhelm će se dati na arhitekturu. Korrespondent pariškog „Matina“ javlja, da će se bivši nemački car kao građanin dati na arhitekturu.

Privatni imetak Wilhelma. Rheinisch-Westfallische Zeitung kaže, da Wilhelma imetak nadilazi 25 milijona, što ih je većim delom baštinito od Friedricha Wilhelma II. Osim toga je Wilhelm dobio 12 milijona i po od države, za teren, gdje je danas kralj. knjižnica i Opera.

Abdikacije u Nemačkoj. Po „Petit Parisien“ odreklo se u Nemačkoj 278 osoba, i to u Bavarškoj: Kralj, kraljica, 15 vojvoda, 16 vojvodkinja, 5 kneževa i jedna kneginja; u Pruskoj: car i carica, 20 vojvoda i 11 vojvodkinja; Brunswick: knez i kneginja i 3 sina; vojvodina Reus je prognala 36 osoba; vojvodina Lippe 24 osobe; vojvodina Schaumburg-Lippe: vladajućeg kneza, 17 vojvoda i 7 vojvodkinja.

Troškovi Amerike u ratu. Svi troškovi združenih severo-američkih država u svetskom ratu iznosili su do dana zaključka primirja 22.083.000.000 dolara.

Židovi sastavili svoju vladu. Iz Carigrada se javlja, da se je u Palestini sastavila prva cionistička vlada na ovaj način: Brandes, ministar predsednik, Maks Nordan i Zangville, ministar vanjskih posala, Goldschmidt, ministar za nar. obranu, Fahim Sokolos, min. za nutarnje poslove, Albert von Rotschild, min. financija, Mandenstam, min. pravde, Oppenheimer, min. za javnu nastavu, Ochowsky, min. poljodjelstva.

Rascviljenim srcem javljam svoj rodbini, svim prijateljima i znancima, da je moj ljubljeni suprug

Dr. Dragutin Ciotti

lečnik

nakon kratke ali teške bolesti, utorak u 9 sati večer u 43. godini života blago u Gospodinu usnuo.

Pogreb milih ostanaka biti će danas u 3 i pol sata popodne iz kuće žalosti, via Lacea 22, na civilno groblje.

PULA, 5. decembra 1918.

U ime brata, sestara, bogora i nećaka pokojnikovih:

Josipa ud. Ciotti.

Ravnateljstvo prometne bolesničke blagajne za radnike kr. mornarice u Puli javlja žalošću preranu smrt

blagajničkog lečnika

Dr. Karlo Ciotti

Sprovod krenuće danas u 15 i pol sati iz kuće žalosti ulica Lacea broj 22.

PULA, 5. decembra 1918.